

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-05-88/2-A
Datum: 4. septembar 2013.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VIJEĆEM

Rješava: sudija Theodor Meron, predsjedavajući
sudija Mehmet Güney
sudija Liu Daqun
sudija Khalida Rachid Khan
sudija Bakhtiyar Tuzmukhamedov

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 4. septembra 2013.

TUŽILAC

protiv

ZDRAVKA TOLIMIRA

JAVNO

**ODLUKA PO TOLIMIROVOM ZAHTJEVU ZA ODOBRENJE
DA IZMIJENI ŽALBENE OSNOVE I IZMIJENI I DOPUNI
ŽALBENI PODNESAK**

Tužilaštvo:

g. Paul Rogers

Optuženi:

g. Zdravko Tolimir

1. Žalbeno vijeće Međunarodnog suda Ujedinjenih nacija za krivično gonjenje osoba odgovornih za kršenje međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće odnosno Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za odobrenje da izmijeni žalbene osnove i izmijeni i dopuni žalbeni podnesak" (dalje u tekstu: Zahtjev), koji je podnio Zdravko Tolimir (dalje u tekstu: Tolimir) 6. avgusta 2013. Tužilaštvo je podnijelo odgovor 15. avgusta 2013.¹ Dana 20. avgusta 2013. Tolimir je podnio repliku.²

I. KONTEKST

2. Dana 12. decembra 2012. Pretresno vijeće II je Tolimiru izreklo osuđujuću presudu na osnovu člana 7(1) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) zbog genocida, udruživanja radi vršenja genocida, ubistva kao kršenja zakona i običaja ratovanja, te istrebljivanja, progona i nehumanih djela počinjenih putem prisilnih premještanja kao zločinima protiv čovječnosti,³ i izreklo mu kaznu doživotnog zatvora.⁴ Tolimir je 11. marta 2013. podnio Najavu žalbe na presudu, u kojoj navodi da se žali po 41 osnovi.⁵ Dana 6. juna 2013., Prvostepena presuda je postala dostupna u službenom prijevodu na b/h/s.⁶ Dana 28. juna 2013., Tolimir je podnio Žalbeni podnesak,⁷ u kojemu je *inter alia* odustao od pet žalbenih osnova navodeći da uslijed ograničenja broja riječi nije u mogućnosti da iznese argumente u prilog nekim drugim žalbenim osnovama.⁸ Na statusnoj konferenciji održanoj 5. jula 2013., Tolimir je razjasnio svoju namjeru da zadrži te žalbene osnove, pa mu je predžalbeni sudija naložio da podnese dopunu Žalbenog podneska najkasnije do 19. jula

¹ Odgovor Tužilaštva na Tolimirov Zahtjev za odobrenje da izmijeni žalbene osnove i izmijeni i dopuni žalbeni podnesak, 5. avgust 2013. (dalje u tekstu: Odgovor).

² Replika na Odgovor Tužilaštva na Tolimirov zahtjev za odobrenje da izmijeni žalbene osnove i izmijeni i dopuni žalbeni podnesak, na povjerljivoj osnovi, 20. avgust 2013. (dalje u tekstu: Replika).

³ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Presuda, 12. decembar 2012. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda), par. 1239.

⁴ Prvostepena presuda, par. 1242.

⁵ Najava žalbe Zdravka Tolimira, 11. mart 2013.

⁶ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2, Presuda, 6. juni 2013. (javna, s povjerljivim Dodatkom C).

⁷ Žalbeni podnesak Zdravka Tolimira, 28. juni 2013. (dalje u tekstu: Žalbeni podnesak). V. takođe Odluka po zahtjevu za određivanje roka za podnošenje žalbenog podneska i za prekoračenje dozvoljenog broja riječi, 17. maj 2013., str. 4 (kojom se dozvoljava Tolimiru da podnese Žalbeni podnesak s najviše 40.000 riječi, a najkasnije do 21. juna 2013), Odluka po Tolimirovom zahtjevu za produženje roka za podnošenje žalbenog podneska, 17. juni 2013., str. 2 (kojom se dozvoljava Tolimiru da podnese žalbeni podnesak najkasnije do 28. juna 2013).

2013., a Tužilaštvu da podnese odgovor najkasnije do 9. septembra 2013.⁹ Dana 19. jula 2013., Tolimir je podnio Dopunu Žalbenog podneska (dalje u tekstu: Dopuna Žalbenog podneska).¹⁰ Dana 9. jula 2013. predžalbeni sudija naložio je da se svaki zahtjev kojim se traži izmjena Najave žalbe, zasnovan na prijevodu Prvostepene presude na b/h/s, podnese najkasnije do 6. avgusta 2013.¹¹

3. U Zahtjevu Tolimir traži da mu se odobri: (i) podnošenje izmijenjene najave žalbe zasnovane na njegovom pregledu prijevoda Prvostepene presude na b/h/s, kao i zbog ograničenja broja riječi i njegove odluke da odustane od nekih žalbenih osnova; i (ii) izmjena njegovog Žalbenog podneska kako bi se primijenile predložene izmjene, uveli novi argumenti na temelju njegovog pregleda prevedene Prvostepene presude, i podnošenje objedinjenog žalbenog podneska.¹² Tužilaštvo se protivi onom dijelu Tolimirovog zahtjeva u kojem on traži dopuštenje da izmijeni svoju Najavu žalbe i Žalbeni podnesak tako što će promijeniti naslove, promijeniti numeraciju žalbenih osnova i dostaviti objedinjeni žalbeni podnesak, a nadalje se protivi i Tolimirovom zahtjevu za dopuštenje da izmijeni svoj Žalbeni podnesak, kako bi iznio nove argumente.¹³

II. MJERODAVNO PRAVO

4. Na osnovu pravila 108 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), Žalbeno vijeće "može ako mu se podneskom pokaže valjan razlog, odobriti izmjenu žalbenih osnova" sadržanih u najavi žalbe. Takav zahtjev treba podnijeti što je ranije moguće nakon što se utvrdi nova navodna greška ili nakon što se otkrije bilo koji drugi osnov za traženje izmjene najave žalbe.¹⁴ Žalilac je obavezan da precizno navede izmjene koje traži i da pokaže da svaka od predloženih izmjena zadovoljava kriterijum "valjanog razloga" iz pravila 108 Pravilnika.¹⁵

⁸ Žalbeni podnesak, par. 5. Žalbeno vijeće napominje da Žalbeni podnesak ne sadrži argumente koji podupiru 18 žalbenih osnova.

⁹ T. 5. juli 2013, str. 6-8.

¹⁰ Dopuna žalbenog podneska, 19. juli 2013.

¹¹ Odluka po Tolimirovom zahtjevu u vezi s rokovima za izmjenu najave žalbe i žalbenog podneska, 9. juli 2013. (Odluka od 9. jula 2013), str. 2.

¹² Zahtjev, par. 1, 3, 20-21.

¹³ Odgovor, par. 1-3.

¹⁴ *Tužilac protiv Nikole Šainovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-A, Odluka po ponovo podnetom drugom zahtjevu Sretena Lukića za odobrenje da izmeni svoju najavu žalbe i žalbeni podnesak, 9. septembar 2011. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Šainović i drugi* od 9. septembra 2011.), par. 5, kao i u njemu navedene reference.

¹⁵ Odluka u predmetu *Šainović i drugi* od 9. septembra 2011., par. 5.

5. Koncept "valjanog razloga" obuhvata, kako valjan razlog za uvrštavanje traženih novih ili izmijenjenih žalbenih osnova, tako i valjan razlog zbog kojeg te osnove nisu uzete u obzir (ili nisu ispravno formulisane) u prvobitnoj najavi žalbe.¹⁶ Žalbeno vijeće je uzimalo u obzir, *inter alia*, sljedeće faktore prilikom utvrđivanja "valjanog razloga": (i) izmjena je neznatna i ne utiče na sadržaj najave žalbe; (ii) suprotnoj strani neće biti nanijeta šteta izmjenom ili joj se ona ne protivi; i (iii) najava žalbe bi izmjenom bila usklađena sa žalbenim podneskom.¹⁷ Ukoliko neki žalilac traži suštinsku izmjenu kojom se proširuje obim žalbe, "valjan razlog" bi takođe mogao, pod određenim okolnostima, biti ustanovljen. Žalbeno vijeće podsjeća da nije utvrđen nikakav kumulativni spisak uslova pod kojima suštinska izmjena može biti odobrena. Umjesto toga, sve predložene izmjene treba razmotriti imajući u vidu konkretne okolnosti predmeta.¹⁸

6. U praksi Međunarodnog suda ustaljeno je da kriterijume za izmenu žalbenih osnova treba tumačiti restriktivno u fazama žalbenog postupka u kojima bi te izmjene iziskivale znatno usporavanje rješavanja po žalbi – na primjer, ako bi iziskivale revidiranje i ponovno podnošenje podnesaka.¹⁹ Drugaćijim zaključkom žalionicima bi bila ostavljena sloboda da svoju strategiju mijenjaju i da na taj način suštinski po svom nahođenju iznova započnu žalbeni postupak, ometajući ekspeditivno sprovođenje pravde i nanoseći štetu drugim stranama u postupku.²⁰

III. DISKUSIJA

A. Argumenti strana

7. Tolimir traži da mu se odobre sljedeće izmjene u Najavi žalbe:

(1) odustajanje od više žalbenih osnova i brisanje pripadajućih referenci;²¹

¹⁶ Odluka u predmetu *Šainović i drugi* od 9. septembra 2011., par. 5., *Tužilac protiv Ljubeta Boškskog i Johana Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-A, Odluka po zahtjevu Johana Tarčulovskog da mu se odobri da podnese žalbene argumente redosljedom različitim od onoga u Najavi žalbe, da izmijeni Najavu žalbe i podnese repliku na repliku, kao i po tužiocem zahtjevu za odbacivanje, 26. mart 2009. (Odluka u predmetu *Boškovski i Tarčulovski*), par. 17; *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića*, predmet br. IT-02-60-A, Odluka po zahtjevu Dragana Jokića za odobrenje da podnese treću izmijenjenu najavu žalbe i izmijenjeni žalbeni podnesak, 26. juni 2006 (Odluka u predmetu *Blagojević i Jokić*), par. 7.

¹⁷ Odluka u predmetu *Šainović* od 9. septembra 2011., par. 6; Odluka u predmetu *Boškovski i Tarčulovski*, par. 17; Odluka u predmetu *Blagojević i Jokić*, par. 7.

¹⁸ Odluka u predmetu *Šainović i drugi* od 9. septembra 2011., par. 6; Odluka u predmetu *Boškovski i Tarčulovski*, par. 17.

¹⁹ Odluka u predmetu *Šainović i drugi* od 9. septembra 2011., par. 8. V. takođe Odluka u predmetu *Boškovski i Tarčulovski*, par. 18.

²⁰ Odluka u predmetu *Šainović i drugi* od 9. septembra 2011., par. 8.

²¹ Zahtjev, 12, 14, 19. Iz Najave žalbe odustalo se od sljedećih žalbenih osnova: 3, 6, 8, 10, 11, 12, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 30, 36, 39. V. Zahtjev, par. 5, 19. U paragrafu 5 Zahtjeva, Tolimir traži dozvolu da broj osnove 20 promijeni u 13. Žalbeno vijeće napominje da je Tolimir već prethodno najavio da želi da odustane od osnove 20 (Žalbeni podnesak, par. 5) i

- (2) promjena numeracije i izmjena redoslijeda žalbenih osnova, imajući u vidu odustajanje od nekoliko žalbenih osnova, i u interesu prezentiranja preostalih osnova žalbe logičnim redoslijedom;²²
- (3) izmjena jedne od žalbenih osnova kako bi se pridodala još jedna pravna greška, u cilju usklađivanja Najave žalbe sa Žalbenim podneskom;²³
- (4) izmjena određenih žalbenih osnova kako bi se Najava žalbe uskladila sa Žalbenim podneskom, odnosno kako bi se uključili argumenti iz žalbenih osnova od kojih se odustalo;²⁴
- (5) promjena naslova određenih žalbenih osnova;²⁵
- (6) dodavanje dodatnih referenci na Prvostepenu presudu ili drugih žalbenih osnova;²⁶ i
- (7) ispravljanje slovničkih grešaka.²⁷

Nadalje, Tolimir traži odobrenje da (i) izmijeni svoj Žalbeni podnesak kako bi unio predložene promjene u svoju Najavu žalbe i uveo nove argumente u Žalbeni podnesak na osnovu pregleda prijevoda Prvostepene presude na b/h/s; i (ii) kako bi podnio objedinjeni žalbeni podnesak.²⁸

8. Tužilaštvo prihvata Tolimirov zahtjev za odobrenje da svoju Najavu žalbe izmijeni kako bi je uskladio sa Žalbenim podneskom i Dopunom Žalbenog podneska, tako što će u Najavi žalbe navesti dodatne reference na brojeve paragrafa u Prvostepenoj presudi, izbrisati argumente od kojih odustaje i ispraviti slovne greške, ali se protivi Tolimirovom zahtjevu da izmijeni Najavu žalbe tako što će promijeniti naslove, promijeniti brojeve žalbenih osnova i dostaviti objedinjen Žalbeni podnesak.²⁹ Ono tvrdi da bi u ovoj fazi postupka i pisanja to

da se, kao što je evidentno iz Izmijenjene najave žalbe pridodate Zahtjevu, predložena nova osnova 13, podudara sa osnovom 22 iz Najave žalbe. Žalbeno vijeće prihvata da je referenca na osnovu 20 u par. 5 Zahtjeva greška i da bi je trebalo čitati kao referencu na osnovu 22.

²² Zahtjev, par. 5, 16.

²³ Zahtjev, par. 6.

²⁴ Zahtjev, par. 8, 10, 12-13, 15.

²⁵ Zahtjev, par. 7, 9, 13-14.

²⁶ Zahtjev, par. 8, 17.

²⁷ Zahtjev, par. 18.

²⁸ Zahtjev, par. 20-21. V. takode Repliku, par. 2.

²⁹ Odgovor, par. 1.

dovelo do dodatnog odlaganja i nametnulo "nepotreban i dugotrajan dodatni posao, samo da bi se zadovoljila forma" i da bi to zahtijevalo nepotrebne dodatne podneske i dovelo do nepotrebnog rasipanja resursa Međunarodnog suda.³⁰ Tužilaštvo se takođe protivi Tolimirovom zahtjevu da mu se dopusti izmjena Žalbenog podneska kako bi iznio nove argumente.³¹ Ono tvrdi da budući u izmijenjenoj i dopunjenoj Najavi žalbe Tolimir nije naveo te nove argumente, on ne može da traži da ih unese u svoje podneske.³² Tužilaštvo ističe da je Tolimiru već odobreno produženje roka za ulaganje žalbe, kako bi imao dovoljno vremena da pregleda prijevod Prvostepene presude na b/h/s i kako bi se omogućilo njegovom pravnom savjetniku da njegove komentare unese u Žalbeni podnesak.³³ Nadalje, ono tvrdi da je Tolimir propustio navesti koji su to novi argumenti, zašto su suštinski značajni za žalbe, odnosno zašto je Prvostepenu presudu trebalo dalje analizirati da bi se identifikovale te nove pogreške.³⁴

9. Tolimir odgovara da podnošenje objedinjenog žalbenog podneska neće iziskivati od tužilaštva da utroši značajnu količinu vremena na ponovno sastavljanje podneska respondentu, budući da će predloženi objedinjeni žalbeni podnesak obuhvatati dodatak s detaljnom tabelom svih izmjena u odnosu na originalne podneske.³⁵ Tolimir tvrdi da su svi predloženi novi argumenti koji će biti pridodati uz objedinjeni žalbeni podnesak zasnovani na njegovom pregledu Prvostepene presude na b/h/s, i da je u slučajevima gdje je žalioca predstavljao branilac, Žalbeno vijeće odobravalo zahtjev za izmjenu žalbenih podnesaka nakon što je žaliolac pregledao prvostepenu presudu na jeziku koji on razumije.³⁶ Tolimir tvrdi da niti jedan od novih argumenata predloženih za dodavanje objedinjenom žalbenom podnesku neće iziskivati izmjenu Najave žalbe.³⁷

B. Analiza

1. Predložene izmjene Najave žalbe

10. Žalbeno vijeće napominje da Tolimirov zahtjev za izmjenu njegove Najave žalbe, kako bi se uskladila s njegovim Žalbenim podneskom i Dopunom Žalbenog podneska, brisanje

³⁰ Odgovor, par. 2.

³¹ Odgovor, par. 3.

³² Odgovor, par. 3.

³³ Odgovor, par. 3.

³⁴ Odgovor, par. 3.

³⁵ Replika, par. 2.

³⁶ Replika, par. 3. Tolimir se ne poziva ni na kakve odluke Žalbenog vijeća.

žalbenih osnova od kojih se odustalo iz Najave žalbe i pripadajućih referenci, uključivanje dodatnih referenci na paragrafe iz Prvostepene presude, kao i ispravljanje slovnih grešaka³⁸ predstavljaju minorne izmjene sadržaja kojima se tužilaštvo nije protivilo. Dopuštanje takvih izmjena ne bi rezultiralo nikakvim nepotrebnim odlaganjem u žalbenom postupku.³⁹ Žalbeno vijeće se stoga uvjerilo da te predložene izmjene ispunjavaju kriterij "valjanog razloga" iz pravila 108 Pravilnika.⁴⁰

11. Što se tiče Tolimirovog zahtjeva da mu se dozvole izmjene naslova, numeracije i promjene redoslijeda žalbenih osnova u Najavi žalbe u svjetlu odustajanja od znatnog broja žalbenih osnova, Žalbeno vijeće je uzelo u obzir prigovor tužilaštva. Žalbeno vijeće napominje da se predložena izmjena Najave žalbe sastoji od suštinskih strukturalnih promjena i da tužilaštvo još uvijek nije podnijelo svoj odgovor. U takvim uslovima Žalbeno vijeće smatra da bi ovakve izmjene pomogle da se razjasni i pojednostavi Najava žalbe, pri čemu bi se lakše identifikovala zadržana pitanja, čime bi se dugoročno pridonijelo ekspeditivnom provođenju pravde. Svaka potencijalna šteta nanescena tužilaštvu u smislu potrebe za dodatnim radom na odgovoru u ovako podmakloj fazi pisanja, mogla bi da se ublaži produžavanjem roka za podnošenje odgovora. Žalbeno vijeće se, prema tome, uvjerilo da predložene izmjene ispunjavaju uslov "valjanog razloga" iz pravila 108 Pravilnika.

12. Što se tiče Tolimirovog zahtjeva da mu se odobri da izmijeni jednu od žalbenih osnova tako što će navesti dodatnu pravnu grešku iz Prvostepene presude,⁴¹ Žalbeno vijeće je uzelo u obzir Tolimirov argument da bi ta izmjena uskladila Najavu žalbe s njegovim Žalbenim podneskom.⁴² Pravne greške uglavnom može identifikovati žaliočev branilac prije prijevoda same presude,⁴³ ali Tolimir se sâm brani i uživa jedino pomoć pravnog savjetnika. Prema tome, razumno je zaključiti da je izmjena koju predlaže Tolimir iziskivala njegov direktan doprinos nakon što je pročitao prijevod Prvostepene presude na b/h/s. Nadalje, tužilaštvo se nije konkretno protivilo ovoj izmjeni. Navođenje ove pravne greške u izmijenjenoj najavi žalbe neće nepotrebno remetiti ekspeditivno provođenje pravde, budući je taj argument već

³⁷ Replika, par. 3.

³⁸ Zahtjev, par. 4, 6, 8, 10-12, 14-15, 17-19.

³⁹ V. Odluka u predmetu *Blagojević i Jokić*, par. 13.

⁴⁰ V. *Tužilac protiv Šainovića i drugih*, Odluka po zahtevu Nebojše Pavkovića za izmenu najave žalbe, 9. septembar 2009., (Odluka od 9. septembra 2009. u predmetu *Tužilac protiv Šainovića i drugih*), par. 11.

⁴¹ Zahtjev, par. 6.

⁴² Zahtjev, par. 6.

⁴³ V. Odluka od 9. septembra 2011. u predmetu *Šainović drugi*, par. 18.

iznesen u Tolimirovom Žalbenom podnesku⁴⁴ i ne odražava promjenu Tolimirove žalbene strategije nakon što je pročitao podnesak tužilaštva s njegovim odgovorom. S obzirom na takve okolnosti, Žalbeno vijeće je uvjerenom da postoji valjani razlog da se dopusti tražena izmjena.

2. Predloženi objedinjeni žalbeni podnesak

13. Tolimir traži da podnese objedinjeni žalbeni podnesak, u kojem bi se primijenile predložene izmjene Najave žalbe.⁴⁵ Kao što je gore navedeno, Žalbeno vijeće se uvjerilo da predložene izmjene na Najavu žalbe ispunjavaju kriterij "valjanog razloga" iz pravila 108. Tužilaštvo se protivi izmjenama Tolimirovog Žalbenog podneska i njegove Dopune Žalbenog podneska na temelju toga da bi to zahtijevalo od Tužilaštva da znatno promijeni radnu verziju svog odgovora, čija je priprema u uznapredovaloj fazi.⁴⁶ Žalbeno vijeće smatra da bi u okolnostima ovog predmeta objedinjeni žalbeni podnesak pomogao da se razjasne i pojednostavne preostala pitanja, i da se prema tome dugoročno doprinijelo ekspeditivnom provođenju pravde. Svaka potencijalna šteta po Tužilaštvo u smislu potrebe za dodatnim radom na odgovoru u podmakloj fazi pisanja može biti ublažena odobravanjem produženja roka za odgovor.

14. Što se tiče Tolimirovog zahtjeva za uvođenje novih argumenata u objedinjeni žalbeni podnesak na osnovu njegovog pregleda prijevoda Prvostepene presude na b/h/s,⁴⁷ Žalbeno vijeće napominje da iako nijedna konkretna odredba Pravilnika izričito ne reguliše mogućnost strana u postupku da dopune svoje žalbene podneske, sudska praksa Međunarodnog suda predviđa mogućnost da žalilac dopuni svoj podnesak na osnovu pravila 127(A)(ii) i (B) Pravilnika podnošenjem pomenute dopune i za to iznese valjane razloge koji predstavljaju valjan osnov da Žalbeno vijeće da prihvati tu dopunu kao valjano podnesenu.⁴⁸ Žalilac naročito mora pokazati da su predloženi dopunski argumenti relevantni za njegove žalbene osnove i da se njima dodaju suštinski nove informacije uz već iznesene argumente.⁴⁹ Nadalje,

⁴⁴ Žalbeni podnesak, par. 46.

⁴⁵ Zahtjev, par. 20-21.

⁴⁶ Odgovor, par. 1-2.

⁴⁷ Zahtjev, par. 21.

⁴⁸ *Tužilac protiv Miroslava Brale*, predmet br. IT-95-17-A, Odluka po zahtjevu Miroslava Brale za odobrenje da dopuni žalbeni podnesak u svjetlu novih informacija u vezi s *ex parte* dijelom sudskog spisa, 9. januar 2007. (Odluka u predmetu *Bralo*), par. 9; *Tužilac protiv Željka Mejakića*, predmet br. IT-02-65-AR11bis, Odluka po zajedničkom zahtjevu odbrane za odobrenje za podnošenje dopunjenog žalbenog podneska, 16. novembar 2005. (Odluka u predmetu *Mejakić*), str. 3-4; *Tužilac protiv Željka Mejakića*, predmet br. IT-02-65-AR11bis, Odluka po zajedničkom zahtjevu odbrane za produženje roka za podnošenje žalbenog postupka, 30. avgust 2005., str. 3.

⁴⁹ Odluka u predmetu *Bralo*, par. 9 i u njemu navedene reference.

Žalbeno vijeće je prihvatilo da ista logika koja se primjenjuje na tumačenje kriterijuma "valjanog razloga" vezanog za izmjenu najave žalbe može da bude primijenjena prilikom razmatranja zahtjeva za dopunu žalbenog podneska, odnosno da mora da postoji i valjan razlog za uključivanje novih argumenata, i valjan razlog iz kojeg bi se vidjelo zašto ti argumenti nisu bili uključeni u prvobitni žalbeni podnesak.⁵⁰

15. Žalbeno vijeće je prethodno potvrdilo da nedostupnost prevoda Prvostepene presude na b/h/s-u u vrijeme kada je podnijeta najava žalbe može da spreči identifikaciju navodnih grešaka što je je ključno kako bi podnosilac žalbe shvatio Prvostepenu presudu.⁵¹ Iz tog razloga je Žalbeno vijeće prethodno smatralo da dostupnost Prvostepene presude na jeziku koji žalilac razumije može da predstavlja valjani razlog za podnošenje dopune žalbenog podneska.⁵² U ovom predmetu žalilac se sâm brani i koliko je poznato ne vlada dobro engleskim jezikom. Iako Tolimiru pomaže pravni savjetnik, ta pomoć ne utječe na činjenicu da teret pripreme podnesaka počiva uglavnom na Tolimiru, kao i identifikovanje potencijalnih pravnih i činjeničnih grešaka.⁵³ Žalbeno vijeće podsjeća da premda to što neki žalilac zastupa samog sebe "podrazumijeva prihvatanje nedostataka do kojih takav izbor može da dovede", ono takođe uvažava "postojanje pojačanih bojazni u pogledu temeljne pravičnosti postupka" za žalioce koji se sami brane.⁵⁴ Imajući to u vidu i uzimajući u obzir njegovo nedostatno poznavanje engleskog jezika, Tolimir nije bio u mogućnosti da se posveti pripremi Žalbenog podneska prije nego što prijevod Prvostepene presude bude dostupan na b/h/s-u, Žalbeno vijeće smatra da je Tolimir pokazao valjani razlog za neuključivanje tih argumenata u prvobitni Žalbeni podnesak. Činjenica da je Tolimiru već odobreno produženje roka na sedam dana za podnošenje njegovog podneska, djelimično zbog kašnjenja prijevoda Prvostepene presude na b/h/s,⁵⁵ ne kosi se s ovim zaključkom budući da Odluka Žalbenog

⁵⁰ Odluka u predmetu *Bralo*, par. 10.

⁵¹ Odluka od 9. septembra 2011. u predmetu *Šainović i drugi*, par. 17; Odluka od 9. septembra 2009. u predmetu *Šainović i drugi*, par. 10.

⁵² Odluka u predmetu *Mejakić*, str. 4; V. takođe Odluka od 9. septembra 2011. u predmetu *Šainović i drugi*, par. 18.

⁵³ Up. Odluka u predmetu *Mejakić*, str. 4 (gdje je odbijen argument da dostupnost prevedene odluke (na osnovu pravila 11bis) predstavlja valjan razlog za podnošenje dopunjenog žalbenog podneska, zato što je žalioca zastupao branilac, na kome je bio "glavni teret" pripreme argumenata, i kojeg je " Međunarodni sud prihvatio kao osobu s dobrim poznavanjem engleskog jezika", pa je time bio u mogućnosti da radi na žalbenom podnesku prije izdavanja prijevoda odluke na b/h/s-u).

⁵⁴ *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Odluka po zahtjevu Momčila Krajišnika da se ponovo zakaže statusna konferencija i odobri pristupanje Alana Dershowitza, 28. februar 2008., par. 6, i reference koje se unutra navode. V. takođe *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Presuda, par 651.

⁵⁵ Odluka od 17. juna 2013., str. 1-2.

vijeća od 9. jula 2013. eksplicitno uvažava činjenicu da daljnje izmjene Najave žalbe mogu da budu odobrene nakon što Tolimir pregleda Prvostepenu presudu.⁵⁶

16. Imajući u vidu da Tužilaštvo još nije podnijelo svoj odgovor, Žalbeno vijeće napominje da bi prihvatanje Zahtjeva za dodavanje novih argumenata uz objedinjeni žalbeni podnesak iziskivalo podnošenje samo jednog novog podneska i ne bi prouzrokovalo bitniju odgodu postupka. Svaka potencijalna šteta nanescena tužilaštvu u smislu njegove potrebe da odgovori na nove argumente i ponovno sastavi dijelove radne verzije svog podneska, mogla bi se ispraviti primjerenim produženjem roka za odgovor.⁵⁷

17. Žalbeno vijeće nije trenutno u poziciji da procijeni da li postoji valjani razlog za uključivanje novih argumenata, a posebno jesu li relevantni za Tolimirove žalbene osnove i dodaju li značajne nove informacije u odnosu na već podnesene argumente. Međutim, u interesu ekspeditivnog provođenja pravde Žalbeno vijeće će dozvoliti Tolimiru da uvrsti nove argumente u objedinjeni žalbeni podnesak, ali neće razmatrati nijedan novi argument koji ne ispunjava te kriterijume. Nadalje, iako je Tolimir dao do znanja da njegovi novi argumenti potpadaju pod Najavu žalbe,⁵⁸ Žalbeno vijeće napominje da svaki dodatni argument uvršten u Tolimirov objedinjeni žalbeni podnesak koji nije obuhvaćen žalbenim osnovama navedenim u izmijenjenoj Najavi žalbe neće biti razmatran, osim ako ne bude prihvaćen putem zahtjeva za izmjenu Najave žalbe na osnovu pravila 108 Pravilnika.⁵⁹

⁵⁶ Odluka od 9. jula 2013., str. 1-2.

⁵⁷ V. Odluka u predmetu *Blagojević i Jokić*, par. 21.

⁵⁸ Replika, par. 3.

⁵⁹ Žalbeno vijeće podsjeća da je jedini formalni kriterijum prema Pravilniku taj da najava žalbe mora da sadrži spisak žalbenih osnova, ali ona ne treba da u detalje iznosi argumente koje strane namjeravaju da koriste za potkrepljivanje žalbenih osnova, budući je mjesto za iznošenje detaljnih argumenata žaliočev podnesak. V. *Tužilac protiv Ljubeta Boškoscog i Johana Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-A, Presuda, 19. maj 2010., par. 246; Uputstvo o formalnim uslovima za podnošenje žalbe na presudu, (IT/201) od 7. marta 2002., par. 1(c)(i) i (ii). V. takođe *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Odluka po zahtjevu tužioca za razjašnjenje i ponovno razmatranje odluke od 28. februara 2008., 11. mart 2008., par. 10 ("(u) najavi žalbe nije nužno navesti tačne postavke argumenata [...] međutim, [...] argumenti [...] koje izloži moraju biti u okviru pitanja [...] koja je naveo u svojoj najavi žalbe").

IV. DISPOZITIV

18. U svjetlu gorenavedenih nalaza, Žalbeno vijeće **ODOBRAVA** Zahtjev i **NALAŽE**:
- (1) Tolimiru da podnese izmijenjenu najavu žalbe u roku od pet dana od zavođenja ove odluke;
 - (2) Tolimiru da podnese objedinjeni žalbeni podnesak u roku od 20 dana od zavođenja ove odluke, navodeći koji paragrafi i/ili redovi sadrže nove argumente koji nisu uvršteni u prvobitni Žalbeni podnesak ili Dopunu Žalbenog podneska;
 - (3) tužilaštvu da podnese odgovor u roku od 21 dana od podnošenja objedinjenog žalbenog podneska;
 - (4) Tolimiru da podnese repliku u roku od 15 dana od podnošenja odgovora.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna verzija na engleskom.

Dana 4. septembra 2013.

U Haagu,
Nizozemska

/potpis na originalu/
sudija Theodor Meron,
predsjedavajući sudija

[pečat Međunarodnog suda]